

**ȘTIRI DESPRE ȚARA ROMÂNEASCĂ ÎN
DOCUMENTELE PAPALE (1593-1595)**

Cercet. șt. III, dr. Oana-Andreia SÂMBRIAN

Arhiva Apostolică Vaticană deține multe documente relevante despre pregătirile efectuate în debutul lungului război antiotoman (1593-1606). În colecția Armadi, volumul 108A, se regăsesc mai multe documente emise în numele Papei Clement al VIII-lea, care, în zorii războiului, trimitea ambasade pentru a-și stabili rețelele de contacte și sprijin economic în vederea acțiunilor militare vizate (*Instrucțiunile* sale trimise nunțiilor din Transilvania, Spania, Viena, Polonia etc.) Aceste documente prezintă un mare interes, atât din punctul de vedere al formei, cât și, mai ales, al conținutului.

În ceea ce privește forma, rapoartele alternează discursul normal, deschis, cu utilizarea cifrurilor. Deseori remarcăm în structura discursului Papei folosirea justificării divine pentru a demonstra puterea atemporală a Pontifului, precum și autoritatea și superioritatea acestuia în fața celor care exercită puterea pământească (regi, prinți, împăratul etc.). Totodată, este clar menționat rolul strategic pe care Țările Române l-au jucat în războiul cel lung, întrucât ele sunt menționate practic în toate Instrucțiunile, chiar și atunci când nu sunt adresate nunțiilor însărcinați cu vizitarea curții regale din Alba Iulia: „(...) nel medesimo tempo si tenteranno anco gli animi de Bolgari, Moldavi et de Valacchi che sono confini agli Ungari sapendosi che vivono malcontenti sotto il presente giogo di durissima servitù”. În aceeași linie, un alt raport evidențiază că teritoriile apropiate de domeniile Împăratului sunt cele mai apropiate de „incendiile” aceluia moment: „Non lascierà di soggiungere che essendo più prossimi all’incendio li stati della Maestà dell’Imperatore et della serenissima Casa di Austria (...)”. Într-un alt raport, Papa subliniază că unica soluție pentru Transilvania este participarea la război, întrucât în caz de neintervenție și victorie, fie din partea împăratului, fie din partea turcului, singurul lucru pe care Transilvania l-ar obține ar fi să devină și mai supusă învingătorului conflictului: „Et che se tra questi si venisse a qualche pace resteria la Transilvania medesimamente aperta alle ingiurre dell’una et dell’altra parte li quali pericoli sono senza dubio minori nella continuazione della guerra perché oltre le vittorie che se ne possono sperare con la

Divina grazia et oltre il fare quel che conviene al Principe cristiano et soddisfare all'ufficio suo s'acquista riputazione et gloria con la costanza et in ogni caso di pace si può assicurare d'esservi compreso et d'haversi obligato di maniera l'Imperatore, l'Ungheria e la cristianità tutta che in qualunque occorenza di privato pericolo tutti verissimilmente s'habbino a sforzare d'aiutarlo con animo grato”.

Un alt motiv ce subliniază importanța Țărilor române era acela de a servi drept declanșator al răscoalei celorlalte teritorii creștine pe care turcul le controla, slăbind astfel forțele imperiului: „s’haveria da sperare che assaltandossi Belgardo, luoco opportunissimo, non solo s’uniranno i Basciani che sono vicini et già sollevati, ma anco quelli del Sta. Sabba, li bulgari et li bosnesi che sono in quello tratto tutti cristiani, et desiderasissimi di liberarsi dal giogo turchesco”. Instrucțiunile Papei consacără o secțiune specială Țării Românești și Moldovei, reținute ca „schismatice”, dat fiind că erau regiuni ortodoxe, dar în același timp dornice să susțină războiul împotriva turcului pentru a-și recupera independența de altădată, când numirea voievozilor nu depindea de voința sultanului: „Vicini alla Transilvania sono li stati della Moldavia et della Vallacchia retti amendue da principi cristiani se bene schismatici ma tiranneggiati miseramente da Turchi quali ad ogni loro voglia et per debolissime caggioni sono soliti di cacciare, mettere et rimettere quei Principi tutti con avarizia et con ingiustizia intolerabile: onde da molti anni in qua si vedono di quando in quando vagabondi et mendici per Germania, per Polonia et per Italia quei signori che poco prima erano padroni delle dette provincie, perciò non è difficile a credere che quelli che reggono sieno per pigliare volentieri ogni occasione che dia loro speranza di liberarsi da durissima servitù se ben coperta di specioso titolo di Principato”.